

Specifičnosti rada patronažne sestre s Romima

Božica Zubec, Natalija Pavlenić

Dom zdravlja Sisak – patronažna djelatnost

Sažetak:

Sukladno odredbama Nacionalnog programa za Rome, patronažne sestre Doma zdravlja Sisak obavljaju aktivnosti u cilju poboljšanja zdravlja i zdravstvene zaštite romske populacije, kao što je rano otkrivanje povišenih vrijednosti šećera u krvi i krvnog tlaka kod odraslih osoba te utvrđivanja stanja uhranjenosti djece. Akcije se provode u dva romska naselja na području Grada Siska, Capraške Poljane i Palanjek. U članku 14. Ustava Republike Hrvatske jamči se jednakost: „Svaki čovjek i građanin u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom i drugom uvjerenju, nacionalnom i socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Svi su pred zakonom jednaki.“ Premda se postojećim Nacionalnim programom za Rome želi na sustavan način pomoći u poboljšanju uvjeta življenja te se nastoji osigurati ravnopravnost pripadnika romske nacionalne manjine s ostalim građanima Republike Hrvatske, postoji opravdanost za dodatnim aktivnostima u cilju poboljšanja zdravstvene zaštite Roma, i poboljšanje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu Roma

Ključne riječi: patronažna sestra, poboljšanje zdravlja, romska populacija

Uvod

Romi su lutajući narod indijskog podrijetla raspršen širom svijeta, pretežno u Europi. Izvori ih spominju u Bizantu od 11.st. Procjene o broju pripadnika krajem 20.st. kreću se od 3 do 8 i više milijuna. Najviše ih živi u državama Istočne i Jugoistočne Europe te u Španjolskoj. Romske organizacije zalažu se za priznanje da su Romi zaseban neteritorijalni narod s vlastitom poviješću, jezikom i kulturom. Karakteristični su po jeziku, nomadstvu, ali i po zanimanjima kao što su mala trgovina, sitni popravci, skupljanje i prodaja otpadnih materijala, građevinski radovi, glazba, zabava, gatanje itd.

Danas na cijelom području Republike Hrvatske postoje raštrkana romska naselja. Ipak najveća koncentriranost je na području nekoliko županija, i to: grada Zagreba, Koprivničko-križevačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Međimurske županije te Osječko-baranjske županije.

Prema posljednjem popisu stanovništva u Hrvatskoj živi 9.463 deklariranih pripadnika te nacionalne manjine, a procjenjuje se da u Hrvatskoj ukupno živi između 30.000 i 40.000 Roma. Nedostatak točnih podataka o broju romske nacionalne manjine, kao i nedostupnost informacija, povećava mogućnost uskraćivanja prava i marginalizaciju Roma. Siromaštvo, loša informiranost, slaba motiviranost za obrazovanjem su primarni aspekt romske ugroženosti.

Republika Hrvatska osigurava prava pripadnicima svih nacionalnih manjina sukladno najvišim međunarodnim standardima te sukladno međunarodnim konvencijama i drugim dokumentima o ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina koji su ugrađeni u Ustav Republike Hrvatske, Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i druge propise kojima se reguliraju prava i zaštita nacionalnih manjina.

Specifičnosti rada patronažne sestre s Romima

Posebnost rada i položaja patronažne medicinske sestre u zdravstvenoj zaštiti je da su uključene su u mnogobrojne javnozdravstvene aktivnosti. Briga i skrb za sve stanovnike određenog područja, kontakti sa socijalnim i drugih ustanovama su **posebnosti u djelovanju** patronažne sestre. Uključivanjem u Nacionalni program za Rome stvaraju se dobri uvjeti i mogućnost zdravstvenog odgoja usmjeren romskoj populaciji. **Pored redovitih zadataka utvrđenih programom mjera za patronažnu djelatnost** patronažne sestre Doma zdravlja

Sisak obavljaju i poslove ranog otkrivanja povišenih vrijednosti šećera u krvi i krvnog tlaka kod odraslih osoba te utvrđivanja stanja uhranjenosti djece u **romskoj populaciji**. Akcije se provode u dva romska naselja na području Grada Siska, Capraške Poljane i Palanjek.

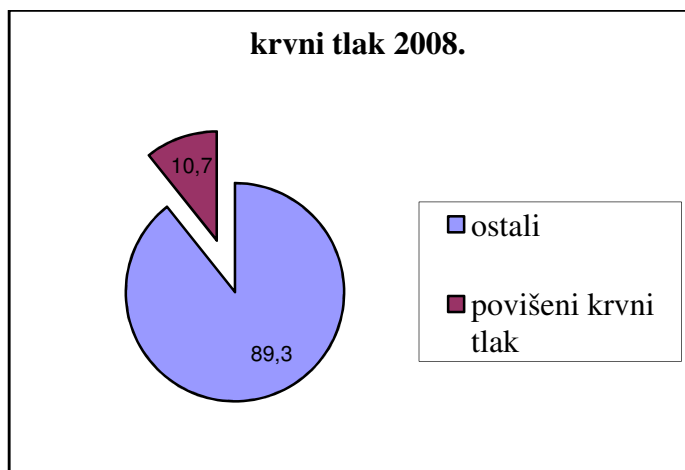
Ciljevi u radu s romskom populacijom su:

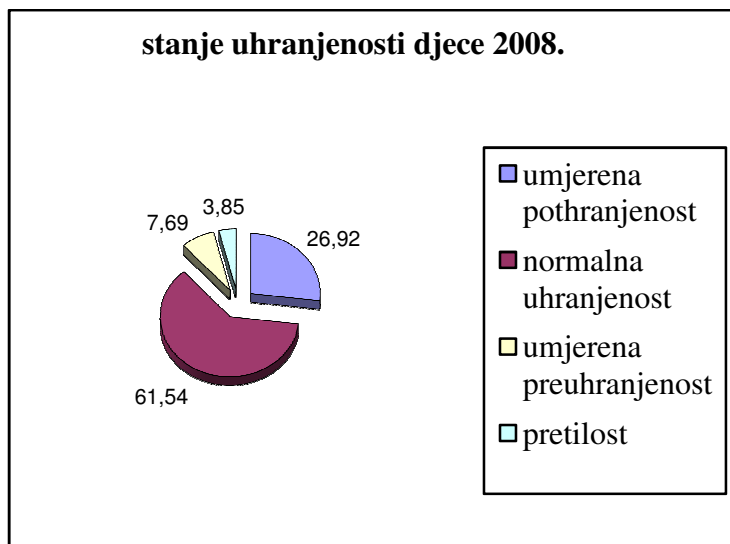
- Osvješčivanje važnosti skrbi za zdravlje djece i vlastito zdravlje;
- Poboljšanje procijepljenosti romske populacije;
- Unaprijediti usvajanje osnovnih higijenskih navika djece i žena;
- Unapređenje komunikacija u obitelji;
- Razvijanje socijalnih kompetencija;
- Razvijanje svijesti o očuvanju okoliša i zbrinjavanju komunalnog otpada.

Rezultati dosadašnjih aktivnosti

2008. godina

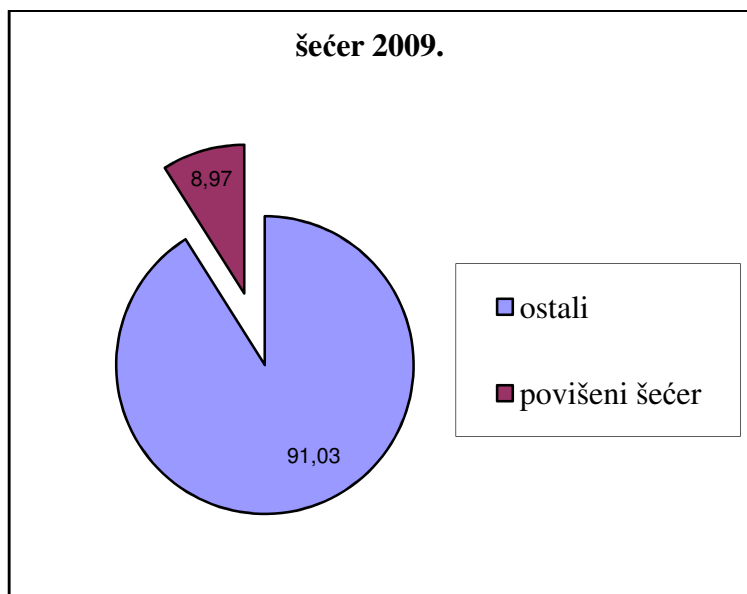
Prva akcija u romskoj populaciji obavljena je 2008. godine. Akciji se odazvalo 56 odraslih osoba i 52 djece. Mjerenjem je utvrđeno da povišeni tlak ima 10,7 % ispitanika (6 osoba), 26,9 % djece (14) je bilo umjereno pothranjeno, dok je 7,7 % djece (4) bilo umjereno preuhranjeno, a 3,9 % djece (2) bilo je pretilo.

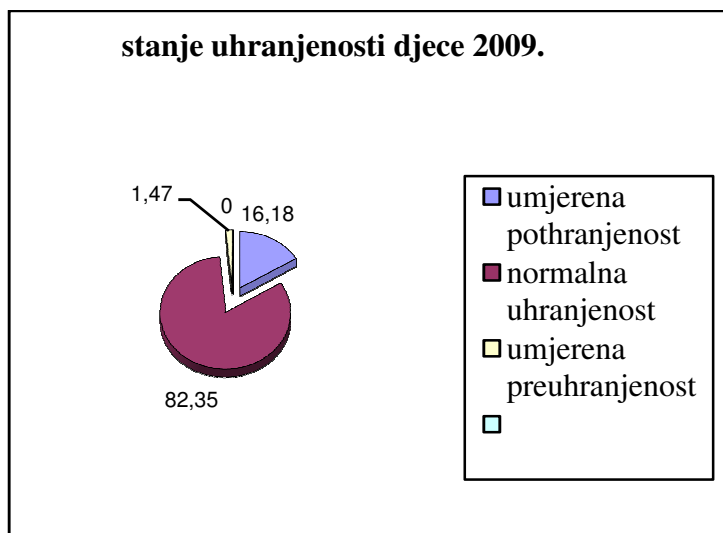
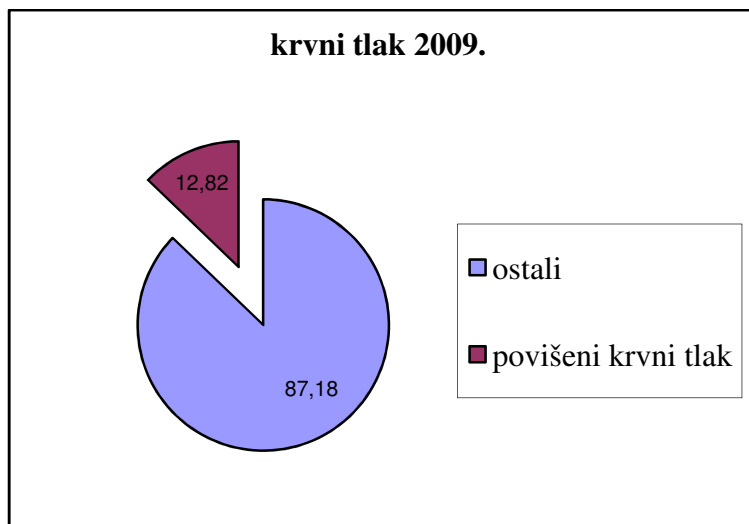

2009. godina

Aktivnosti **2009. godine** odazvalo se 78 odraslih osoba i 68 djece. Mjerenjem je utvrđeno da povećanu razinu šećera u krvi ima 8,97 % osoba (7), dok povišeni tlak ima 12,82 % osoba (10). Mjerenja su pokazala da je 16,18 % djece (11) umjereno pothranjeno i 1,47 % djece (1) umjereno preuhranjeno, dok pretile djece nije bilo.

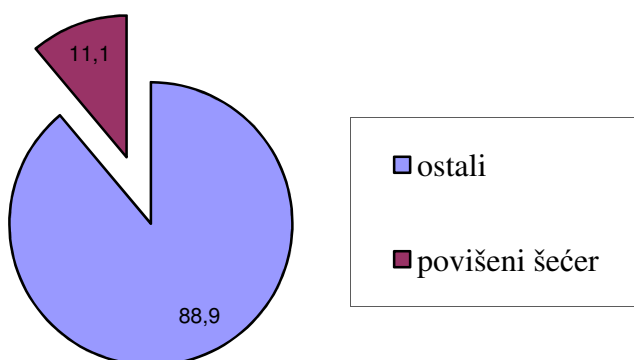

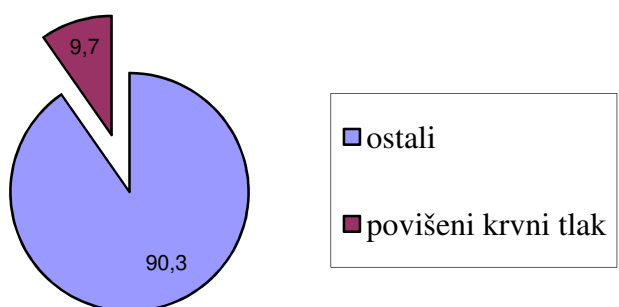
2010. godina

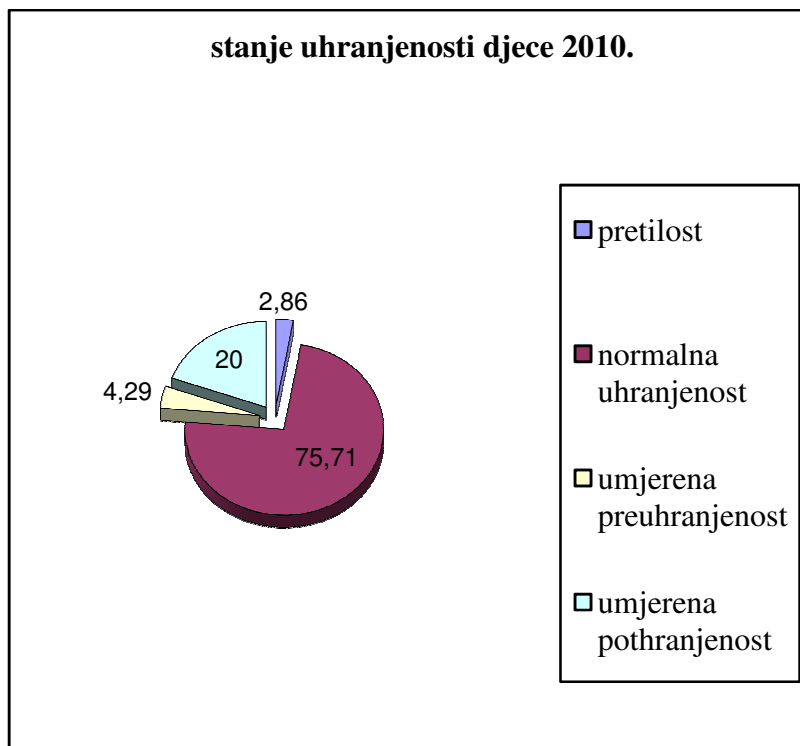
Akciji **2010. godine** odazvalo se 72 odraslih osoba i 70 djece. Mjerenjem je utvrđeno da povećanu razinu šećera u krvi ima 11,1 % osoba (8), dok povišeni tlak ima 9,7 % osoba (7). Mjerenja su pokazala da je 20,00 % djece (14) umjereno pothranjeno, 4,29 % djece (3) umjereno preuhranjeno te da je 2,86 % djece (2) pretilo.

šećer 2010.

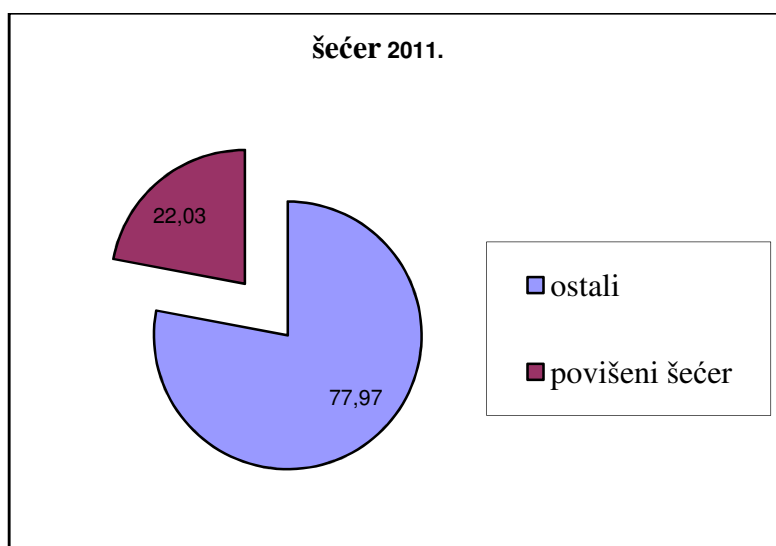
krvni tlak 2010.

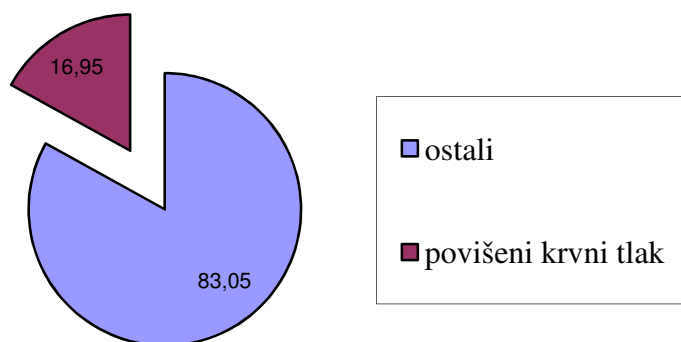

2011. godina

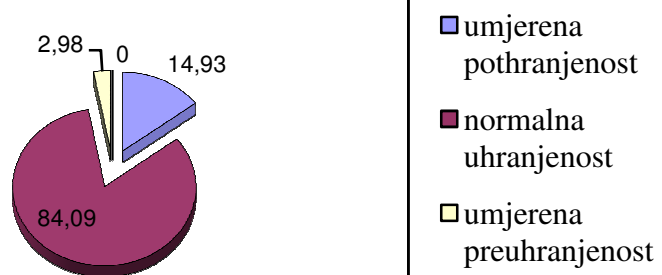
Akciji **2011. godine** odazvalo se 59 odraslih osoba i 67 djece. Mjerenjem je utvrđeno da povećanu razinu šećera u krvi ima 22,03 % osoba (13), dok povišeni tlak ima 16,95 % osoba (10). Mjerenja su pokazala da je 14,93 % djece (10) umjereno pothranjeno, 2,98 % djece (2) umjereno preuhranjeno te da nema pretile djece.

krvni tlak 2011.

stanje uhranjenosti djece 2011.

Zaključak

Akcije su pokazale da se povećava broj odraslih osoba koje imaju povećanu razinu šećera u krvi i povećani tlak. Osobama kojima su izmjerene povišene vrijednosti šećera u krvi i krvnog tlaka dana je preporuka da se jave obiteljskom liječniku. Kroz individualni zdravstveni odgoj patronažna sestra je ukazala na faktore rizika koji štetno djeluju na zdravlje, kao i na važnost pravilne prehrane te štetnost pušenja i uživanja alkohola. Jednako tako svi koji nisu imali ili nemaju ostvarena prava na zdravstvenu zaštitu upućeni su na mogućnost ostvarivanja istih kako bi mogli dobiti adekvatno liječenje.

Prvo mjerenje kod djece ukazalo je na veliki broj umjereno pothranjene djece, dok broj umjereno preuhranjene i pretile djece nije bio zabrinjavajući. Roditeljima i djeci skrenuta je pozornost na važnost pravilne prehrane i redovne tjelesne aktivnosti u razvoju svakog djeteta. Kasnijim akcijama utvrđeno je da se smanjuje broj umjereno pothranjene djece, kao i broj umjereno preuhranjene djece.

Ovakav rad uključuje i probir visoko ugroženih zdravstvenih i socijalnih pojedinaca, što stvara određene pretpostavke za individualno rješavanje problema, i povezanosti sa ostalim sektorima u Hrvatskoj (sektor obrazovanja, socijalne skrbi i sl.).

Literatura:

1. Nacionalni program za rome, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, listopad 2003.
2. http://www.vlada.hr/hr/uredi/ured_za_nacionalne_manjine (02.2012.)